

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фінансів і банківської справи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан економічного факультету

 / Сержанов В.В./

«02» червня 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

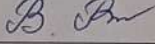
ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	07 Управління і адміністрування
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Освітня програма	Фінанси і кредит
Статус дисципліни	Митна справа та оціночна діяльність
Мова навчання	обов'язкова українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань 07 «Управління і адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» освітніх програм «Фінанси і кредит», «Митна справа та оціночна діяльність».

Розробник: Пойда-Носик Н.Н., д.е.н., професор, професор кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»
Пітюлич М.М., д.е.н., професор кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фінансів і банківської справи протокол № 11 від 20.05.2021 р.

Завідувач кафедри фінансів і банківської справи Варцаба В.І.

Схвалено науково-методичною комісією економічного факультету протокол № 6 від 1.06.2021 р.

Голова науково-методичної комісії Шуліко А.О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1-й	1-й
Кількість модулів – 1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 7 аудиторних – 2 самостійної та індивідуальної роботи студента – 5	1-й	1-й
	Лекції:	
	20 год.	8 год.
	Практичні (семінарські):	
	16 год.	4 год.
Вид підсумкового контролю: екзамен	Самостійна робота:	
	54 год.	78 год.
Форма підсумкового контролю: усна	Індивідуальна робота:	
	30 год.	30 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «Фінансовий менеджмент» є формування у слухачів системи знань з теорії та практики управління фінансовими потоками, активами, капіталом, прибутковістю та ризиками компаній, формування у них вміння використовувати й адаптувати отримані знання до конкретних практичних ситуацій.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній, управлінській діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК04. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК10. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ФК01. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

ФК02. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

ФК03. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ФК04. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ФК06. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ФК07. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ФК10. Здатність виконувати наукові дослідження у сфері фінансів, банківської справи та страхування з урахуванням поставлених завдань та наявних обмежень.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисциплін «Фінансовий менеджмент» викладається у першому семестрі першого курсу магістратури. Передумовами до вивчення дисципліни є наявність диплому ОС «Бакалавр» / ОКР «Спеціаліст» / ОС «Магістр», а також виконання умов вступу до ДВНЗ «Ужгородський національний університет» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», які визначаються Правилами прийому та відповідають Умовам прийому на навчання до закладів вищої освіти України, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України.

Для успішного оволодіння дисципліною "Фінансовий менеджмент" студенти повинні мати базові знання з таких предметів, як:

ОК 1.4. Теорія ймовірностей і математична статистика

ОК 1.13. Мікроекономіка

ОК 2.11. Фінанси підприємств

ОК 2.12. Страхування

ОК 2.14. Фінанси

ОК 2.15. Фінансовий ринок

ОК 2.16. Інвестування

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітніх програм «Фінанси і кредит» та «Митна справа та оціночна діяльність» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності	ПР01
Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.	ПР02
Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності	ПР03
Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування	ПР04
Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях	ПР06
Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання	ПР10
Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень	ПР11
Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів	ПР12

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Розуміти мету і завдання, стратегію і тактику фінансового менеджменту; функції і принципи фінансового менеджменту; необхідність і значення обліку часових факторів при прогнозуванні фінансових потоків та використовувати їх при побудові фінансової політики та стратегії компанії	ПР01
Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері управління оборотним капіталом, вартістю капіталу, грошовими потоками, інвестиціями, фінансовими ризиками компанії та вміти застосовувати їх для прийняття рішень	ПР02, ПР11
Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій у сфері організації та побудови системи управління корпоративними фінансами	ПР03
Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати показники внутрішніх і зовнішніх джерел інформаційного забезпечення, необхідних для прийняття управлінських рішень у сфері фінансового менеджменту	ПР04
Доступно і аргументовано представляти результати досліджень, виконаних у процесі підготовки курсового проекту, брати участь у фахових дискусіях	ПР06
Здійснювати фінансову діагностику і моделювання фінансової діяльності та вміти застосовувати методи прогнозування банкрутства для розробки антикризової стратегії розвитку компанії	ПР10, ПР11
Вміти формувати оптимальну структуру капіталу компанії, обґрунтовувати	ПР12

вибір альтернативних варіантів інвестиційних проектів та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та інших аспектів.	
---	--

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- обговорення дискусійних питань;
- презентації результатів наукових досліджень;
- розрахункові роботи;
- модульні контрольні роботи;
- курсовий проект;
- підсумковий екзамен.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Оцінка знань, умінь та практичних навичок студентів з навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент» здійснюється відповідно до графіка:

Модуль	
Поточний контроль за змістовий модуль 1	Поточний контроль за змістовий модуль 2
Підсумковий контроль за модуль: екзамен	

Протягом семестру студенти вивчають один модуль з дисципліни. Модуль складається з двох змістових модулів. Після виконання кожного змістового модуля (лекції та практичні заняття) здійснюється поточний контроль у вигляді письмової роботи. Студенти, які не відвідували лекції або не у повному обсязі виконали практичні завдання, до поточного контролю за змістовий модуль не допускаються.

Поточне оцінювання здійснюється за трьома складовими:

- контроль систематичності та активності роботи студента протягом семестру;
- контроль самостійної роботи;
- контроль за виконання модульних завдань.

Загальна кількість балів за семестр з навчальної дисципліни становить від 0 до 100 балів і складає середнє арифметичне балів за змістові модулі, кожен із яких оцінюється від 0 до 100 балів.

Оцінювання активності під час аудиторних занять

Систематичність та активність роботи студента протягом семестру оцінюється за **10-ти бальною шкалою**. Якщо студент відвідав менше 25 % занять, то систематичність та активність оцінюється в 0 балів.

Оцінювання самостійної роботи

Виконання самостійної роботи студентів полягає в опануванні теоретичного матеріалу дисципліни та виконанні розрахункових практичних робіт. Як засіб контролю застосовуються такі форми: усні опитування, мультимедійні презентації наукових досліджень, перевірка розрахункових робіт.

Сумарна кількість балів за виконання самостійної роботи складає **40 балів**:

1. Усне опитування на основі лекційного матеріалу оцінюється у межах від **0 до 20 балів**.
2. Максимальна кількість балів за виконання наукових робіт та презентації їхніх результатів становить **20 балів**. Тематика наукових робіт обирається студентом самостійно в межах лекцій на відповідні практичні заняття.

Оцінювання модульних завдань

Після виконання програми змістового модулю у визначений деканатом термін здійснюється поточний модульний контроль у вигляді письмової роботи, яка оцінюється у межах від 0 до 50 балів. Якщо з об'єктивних причин студент не пройшов модульний контроль у визначений термін, то він має право за дозволом деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості.

Студент, який за результатами модульних контролів отримав оцінку «F» (0-34 бали), повинен до проведення підсумкового (семестрового) контролю покращити цю оцінку принаймні до показника FX (≥ 35 балів) під час чергування викладача на кафедрі. У іншому разі студент до підсумкового (семестрового) контролю не допускається.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (змістовий модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	50	100
5	5	10	10	10	10		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (змістовий модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T7	T8	T9	T10	T11	T12	50	100
10	10	10	10	5	5		

T7, T8 ... – номер теми згідно програми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Систематичність та активність	12	10	11	10
Презентації власних досліджень	6	20	2	10
Розв'язування практичних задач до тем	4	20	4	30
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

У визначений деканатом термін здійснюється поточний модульний контроль у вигляді письмової роботи, яка оцінюється у межах від 0 до 50 балів. До кожного варіанта модульної контрольної роботи входять наступні види завдань:

1. Поясніть зміст терміну (2*5 балів = **10 балів**)
2. Розкрийте питання (2*10 = **20 балів**)
3. Розв'язати задачу й обґрунтувати відповідь – 2 рівні задач: 1-й рівень (5 балів), 2-й рівень (15 балів) (всього - **20 балів**)

При оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань.

Критерії оцінювання курсової роботи (проекту)

Курсовий проект оцінюється за такими критеріями:

- 1) логічність та послідовність викладення матеріалу;

- 2) повнота розкриття теми (проблемної ситуації чи науково-практичного завдання);
- 3) обґрунтованість висновків;
- 4) використання статистичної інформації та додаткових літературних джерел;
- 5) наявність конкретних пропозицій,
- 6) якість оформлення.

Розподіл балів у розрізі теоретичної, розрахункової та рекомендаційної частин проекту та його захисту здійснюється наступним чином:

Теоретична частина	Розрахунково-аналітична частина	Рекомендаційна частина	Захист роботи	Всього балів
до 20	до 20	до 20	до 40	100

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Студент, який у результаті поточного оцінювання отримав більше 60 балів, має право не складати екзамен з дисципліни. У такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. Якщо студент хоче покращити підсумкову оцінку за модуль із дисципліни, він повинен складати екзамен.

Студенти, підсумкова модульна оцінка яких становить 35-59 балів, зобов'язані здавати екзамен з дисципліни. У разі, коли відповідь студента під час екзамену оцінена менш ніж 60 балів, він отримує незадовільну підсумкову оцінку.

Незалежно від того, чи студент складає екзамен у зв'язку з тим, що в нього підсумкова модульна оцінка незадовільна (35-59 балів), чи з метою підвищення позитивної оцінки, оцінка виставляється виключно залежно від рівня його знань, виявлених на екзамені, тобто, виходячи із 100 балів, але при цьому виставлена підсумкова (семестрова) оцінка не може бути нижчою за підсумкову модульну оцінку. Екзамен відбувається в усній формі. До кожного варіанта екзаменаційного білету входять наступні види завдань:

1. Запитання з відкритими відповідями (**2 по 30 балів**)
2. Кейс-завдання/ задача (**40 балів**)

При оцінюванні усної відповіді враховується логічність і послідовність викладення матеріалу та правильність виконаних практичних завдань.

За результатами підсумкового семестрового контролю знання студента оцінюються за 100-бальною шкалою, диференційованою шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалою ЄКТС.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи)	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Тема 1. Теоретичні основи ФМ

1. Сутність фінансового менеджменту.
2. Обґрунтування мети фінансового менеджменту.
3. Завдання фінансового менеджменту.
4. Функції фінансового менеджменту.

Тема 2. Система забезпечення ФМ

1. Організаційне забезпечення системи управління фінансами.
2. Інформаційне забезпечення фінансового менеджменту.

Тема 3. Визначення вартості грошей в часі та її використання у фінансових розрахунках

1. Сутність та методи визначення вартості грошей в часі.
2. Поняття анuitету та його оцінка.
3. Доходність фінансових операцій та її оцінка з урахуванням інфляції.
4. Оцінка фінансових активів.

Тема 4. Управління активами підприємства

1. Активи як об'єкт фінансового менеджменту, їх економічний зміст та класифікація.
2. Особливості управління оборотними активами.
3. Управління оборотними виробничими запасами.
4. Управління дебіторською заборгованістю.
5. Управління грошовими активами.

Тема 5. Вартість і оптимізація структури капіталу

1. Поняття вартості капіталу та його зміст.
2. Оцінка вартості власного капіталу.
3. Оцінка вартості залученого капіталу.
4. Середньозважена та гранична вартість капіталу.
5. Оптимізація структури капіталу.

Тема 6. Управління прибутком підприємства

1. Зміст і завдання управління прибутком.
2. Механізми управління формуванням операційного прибутку: CVP-аналіз, операційний важіль.
3. Управління формуванням чистого прибутку. Ефект фінансового важеля.
4. Управління розподілом і використанням прибутку. Дивідендна політика.

Змістовий модуль 2

Тема 7. Управління грошовими потоками.

1. Зміст управління грошовими потоками та характеристика їх видів.
2. Методи підготовки звітності про рух грошових потоків підприємства.
3. Аналіз грошових потоків.
4. Оптимізація грошових потоків підприємства.
5. Планування грошових потоків.

Тема 8. Управління інвестиціями

1. Суть, значення і форми інвестиційної діяльності підприємства.
2. Поняття інвестиційного проекту, його види та вимоги до розробки.
3. Особливості управління реальними інвестиціями.

4. Особливості управління фінансовими інвестиціями.

Тема 9. Управління фінансовими ризиками

1. Економічний зміст і класифікація фінансових ризиків.
2. Суть і зміст ризик-менеджменту.
3. Методи оцінки фінансових ризиків.
4. Механізми нейтралізації фінансових ризиків.

Тема 10. Аналіз фінансових звітів

1. Зміст, завдання та методи аналізу фінансової звітності.
2. Аналіз динаміки і структури активів і пасивів балансу.
3. Аналіз звіту про фінансові результати підприємства.
4. Аналіз звіту про рух грошових коштів.
5. Аналіз показників ліквідності і платоспроможності підприємства.
6. Показники фінансової стійкості та їх оцінка.
7. Показники ділової активності підприємства.

Тема 11. Фінансове планування і бюджетування

1. Необхідність, зміст і завдання фінансового планування.
2. Принципи і методи фінансового планування.
3. Порядок розробки фінансового плану.
4. Зміст і значення оперативного фінансового планування.
5. Сутність та особливості бюджетування на підприємстві.

Тема 12. Антикризове фінансове управління

1. Сутність та принципи антикризового фінансового менеджменту.
2. Методи діагностики банкрутства.
3. Механізми фінансової стабілізації підприємства при загрозі банкрутства.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	П	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1:													
Теоретичні основи управління активами, капіталом і прибутком підприємства													
<i>Тема 1.</i> Теоретичні основи фінансового менеджменту.	4	2				2	8	1					7
<i>Тема 2.</i> Система забезпечення фінансового менеджменту.	6	2				4	8						8
<i>Тема 3.</i> Визначення вартості грошей в часі та її використання у фінансових розрахунках.	8	2	2			4	8	1	1				6
<i>Тема 4.</i> Управління активами підприємства.	8	2	2			4	8	1					7

Тема 5. Вартість і оптимізація структури капіталу.	8	2	2			4	8	1	1			6
Тема 6. Управління прибутком підприємства.	8	2	2			4	8					8
Усього годин	42	12	8			22	48	4	2			42
Змістовий модуль 2: Управління грошовими потоками, інвестиціями, фінансовими ризиками. Антикризове фінансове управління.												
Тема 7. Управління грошовими потоками на підприємстві	13	2	2		5	4	13	1	1		5	6
Тема 8. Управління інвестиціями	10	2	2			6	8	1	1			6
Тема 9. Управління фінансовими ризиками.	13	2	2		5	4	12	1			5	6
Тема 10. Аналіз фінансових звітів.	18	2	2		10	4	16				10	6
Тема 11. Фінансове планування і бюджетування	7					7	6					6
Тема 12. Антикризове фінансове управління на підприємстві.	17				10	7	17	1			10	6
Усього годин	78	8	8		30	32	72	4	2		30	36
РАЗОМ	120	20	16		30	54	120	8	4		30	78

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Визначення вартості грошей в часі та її використання у фінансових розрахунках.	2	1
2	Управління активами підприємства. Вартість і оптимізація структури капіталу.	2	1
3	Управління прибутком підприємства.	2	-
4	Модульна контрольна робота 1	2	-
5	Управління грошовими потоками на підприємстві	2	1
6	Управління інвестиціями	2	1
7	Управління фінансовими ризиками та антикризове фінансове управління на підприємстві. Фінансове планування і бюджетування	2	-
8	Модульна контрольна робота 2	2	-
	Разом	16	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту.	2	7
2	Система забезпечення фінансового менеджменту.	4	8
3	Визначення вартості грошей в часі та її використання у	4	6

	фінансових розрахунках.		
4	Управління активами підприємства.	4	7
5	Вартість і оптимізація структури капіталу.	4	6
6	Управління прибутком підприємства.	4	8
7	Управління грошовими потоками на підприємстві	4	6
8	Управління інвестиціями	6	6
9	Управління фінансовими ризиками.	4	6
10	Аналіз фінансових звітів.	4	6
11	Фінансове планування і бюджетування	7	6
12	Антикризове фінансове управління на підприємстві.	7	6
	Разом	54	78

6.5. Індивідуальна робота

Навчальним планом передбачено виконання курсового проекту з предмету (індивідуального теоретично-розрахункового завдання). Виконання курсового проекту передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань з дисципліни та застосування їх у конкретних ситуаціях; розвиток навичок самостійної роботи з літературними джерелами та звітністю підприємства.

Мета виконання курсового проекту – закріплення і поглиблення теоретичних знань, здобутих при вивченні курсу, освоєння методів виконання широкого кола фінансових розрахунків і аналітичного обґрунтування одержаних результатів, формування вміння застосовувати їх у практичному вирішенні питань фінансово-економічного обґрунтування бізнесових проектів підприємства.

Виконання курсового проекту має сприяти глибшому засвоєнню студентами дисципліни "Фінансовий менеджмент", спонукає ґрунтовно вивчати законодавчі акти з питань фінансових відносин, спеціальні наукові видання. У процесі виконання курсового проекту студент повинен самостійно знайти й вивчити літературу з теоретичних питань фінансового менеджменту, здійснити фінансовий аналіз фінансової звітності та статистичних даних підприємства, показати вміння прогнозувати фінансовий стан підприємства, застосовувати теоретичні положення у вирішенні конкретних підприємницьких завдань.

Тему курсового проекту студент обирає самостійно, враховуючи власні наукові інтереси, актуальність проблеми, можливість збору фактичного та статистичного матеріалу, наявність спеціальної наукової літератури по проблемі. За бажанням студента та зі згоди керівника студент може запропонувати власну тему курсового проекту. Дослідження теми курсового проекту повинно здійснюватися відповідно до плану, попередньо погодженого з керівником.

Орієнтовна тематика курсових проектів з предмету «Фінансовий менеджмент»:

1. Розробка фінансової стратегії розвитку компанії.
2. Розробка фінансової політики підприємства.
3. Створення фінансової служби підприємства.
4. Створення центрів фінансової відповідальності в компанії, їх типи та особливості.
5. Інформаційно-аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень.
6. Розробка ефективної політики управління запасами.
7. Розробка ефективної політики управління дебіторською заборгованістю компанії.
8. Розробка ефективної політики управління грошовими потоками.
9. Використання на підприємстві ефективних механізмів управління прибутком.
10. Розробка плану фінансування діяльності компанії.
11. Формування системи управління структурою капіталу підприємства.
12. Визначення середньої і граничної ціни капіталу.
13. Вплив структури капіталу на вартість бізнесу.
14. Формування програми реальних інвестицій.
15. Формування інвестиційного портфелю суб'єкта господарювання.
16. Формування системи управління фінансовими ризиками на підприємстві.
17. Складання карти ризиків для підприємства.

18. Створення системи бюджетування на підприємстві.
19. Формування системи раннього попередження банкрутства підприємства
20. Формування системи антикризового управління підприємством
21. Створення системи внутрішнього фінансового контролю компанії.
22. Платоспроможність підприємства та формування системи її забезпечення
23. Вартісний підхід в управлінні фінансами підприємств.
24. Прогнозування фінансової стійкості та стабільності підприємств в сучасних умовах.
25. Розробка системи управління фінансовою безпекою підприємства.
26. Удосконалення діючої системи фінансового планування на підприємстві.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна «Фінансовий менеджмент»:

- комп'ютерний клас з базовим системним програмним забезпеченням, з пакетом програмних засобів офісного призначення (у першу чергу, розширений пакет Excel) та необмеженим відкритим доступом до Інтернет-мережі;
- комплект мультимедійного обладнання.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Бланк И.А. Энциклопедия финансового менеджмента (в 4 выпусках). Киев: Ника-Центр, Эльга, 2003.
2. Брейли Р., Майерс С. Принципы корпоративных финансов: Пер.с англ. М.: ЗАО «Олимп-бизнес», 1997. 1120 с.
3. Ван Хорн Д.С., Вахович Д.М. Основы финансового менеджмента: Пер. с англ. М.: ООО «И.Д.Вильямс», 2010. 1225 с.
4. Ковалев В.В. Введение в финансовый менеджмент. М.: Финансы и статистика, 2000. 768 с.
5. Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Київ, 2005. 485 с.
6. Крайник О.П., Клепикова З.В. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. Львів: Дежавний ун-т «Львівська політехніка», 2000. 260 с.
7. Момот Т. В., Безугла В. О., Тараруєв Ю. О., Кадничанський М. В., Чалий І. Г. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / За ред. Момот Т. В. Київ: ЦУЛ, 2011. 712 с.
8. Савчук В.П. Финансовый менеджмент предприятий: прикладные вопросы с анализом деловых ситуаций. Киев: «Максимум», 2001. 600 с.
9. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2003. 554 с.
10. Крамаренко Г.О., Чорна О.Є. Фінансовий менеджмент: підручник. Київ: ЦНЛ, 2006. 520 с.
11. Фінансовий менеджмент: елект. навч. посібник / І.А.Бігдан, Л.І. Лачкова, В.М. Лачкова, О.В. Жилякова. Харків: ХДУХТ, 2017. 197 с.
12. Фінансовий менеджмент: підручник / Д.І.Дема, Л.М.Дорохова, О.М.Віленчук [та ін.] – Житомир: ЖНАЕУ, 2018. 320 с.
13. Фінансовий менеджмент: підручник /За ред. проф.Поддєрьогіна. К.: КНЕУ, 2005. 536 с.
14. Ситник Л.С. Фінансовий менеджмент: Навч. посіб. К.: ЦНЛ, 2006. 352 с.
15. Верланов Ю.Ю. Фінансовий менеджмент: Навчально-методичний посібник. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. 344 с.
16. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: Підручник. К.: Знання, 2006. 439с.

Допоміжна література

1. Бригхэм Ю., Хьюстон Дж. Финансовый менеджмент. Экспресс-курс 4-е изд. / пер. с англ. СПб. : Питер, 2007. 544 с.

2. Пойда-Носик Н.Н., Буковська О.Д. Моделі діагностики банкрутства підприємств: переваги та недоліки// Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка». Випуск 21. – Ужгород, 2007. – С.132-140.
3. Пойда-Носик Н.Н. Дослідження сутності та причин банкрутства підприємств// Науковий вісник Буковинської державної фінансової академії: Зб.наук.пр.Вип.4 (17): Економічні науки. – Чернівці, Технодрук, 2009. – с.304-309.
4. Пойда-Носик Н.Н. Управління вартістю і структурою капіталу підприємства як елемент фінансової безпеки / Н.Н.Пойда-Носик, Л.В.Петришинець// Фінанси України. -2010. -№ 6-с.117-124.
5. Пойда-Носик Н.Н. Оцінка ефективності та оптимізація структури капіталу у системі фінансової безпеки підприємства / Н.Н.Пойда-Носик, Л.В.Петришинець // Фінанси України. – 2010. – №10. – С.100-112.
6. Пойда-Носик Н.Н. Особливості формування операційного прибутку та механізми управління ним / І.І.Черленяк, Н.Н.Пойда-Носик, П.П.Гаврилко // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія «Економіка». – 2011. – Вип. 10. – С.80-88.
7. Пойда-Носик Н.Н. Методичні аспекти складання звітності про рух грошових коштів підприємства / Н.Н.Пойда-Носик, П.П.Гаврилко, С.Ю.Гозда // Інвестиції: практика та досвід. – 2012. – №5. – С.62-65. (0,63 д.а.)
8. Титаренко І.В. Організація управління фінансовою підсистемою підприємства/ І.В.Титаренко //Наукові записки. Серія «Економіка». Випуск 16. – 2011. – С.220-224.

Ресурси мережі Інтернет

1. Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки / Наказ Міністерства фінансів України від 14.02.2006 р. № 170 "Про затвердження Методики аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки", зареєстровано в Міністерстві юстиції України 27 березня 2006 р. за № 332/12206. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0332-06#Text>
2. Методичні рекомендації по виявленню ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій по приховуванню банкрутства, фіктивного банкрутства або доведення до банкрутства / Наказ Міністерства економіки України від 19.01.2006 р. № 14 "Про затвердження Методичних рекомендацій по виявленню ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій по приховуванню банкрутства, фіктивного банкрутства або доведення до банкрутства" (зі змінами та доповненнями, внесеними наказом Міністерства економіки України від 06.03.2006 р. № 81). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0014665-06#Text>
3. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації, затвержені наказом Міністерства фінансів України та Фонду Державного майна України від 26.01.2001 № 49/121 і зареєстровані в Міністерстві юстиції України від 08.02.2001 р. за № 121/5312. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01#Text>
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: www.minfin.gov.ua
5. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
6. Офіційний сайт Національного банку України URL: www.bank.gov.ua .
7. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua .
8. Система розкриття інформації на фондовому ринку України. URL: www.smida.gov.ua .
9. Сайт журналу «Финансовый менеджмент». URL: <http://www.finman.ru/>
10. Сайт журналу «Финансовый директор». URL: <http://fd.ru/>